МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор _____

«31» серпня 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА З МЕТОДИКОЮ НАВЧАННЯ

Ступінь бакалавра

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

012 Дошкільна освіта

Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»

Миколаїв – 2022

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Миколаївський національний університет ім. В.О. Сухомлинського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Лісовська Тетяна Адамівна, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти
Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри
початкової та дошкільної освіти _____ (Якименко С. І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол від «30» серпня 2021 року № 1
Голова навчально-методичної комісії _____ (Хрящевська Л.М.))

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «31» серпня 2021 року № 11
Голова навчально-методичної комісії університету _____ (.)

Анотація

Образотворче мистецтво є невід'ємною частиною духовного життя особистості, воно концентровано презентує навколишній світ у художньо-образній формі, акумулює в собі багатий естетичний досвід людства.

У відповідності до сучасних соціальних замовлень підготовка фахівців вищої освіти повинна ґрунтуватися на методологічній основі. Бакалаври педагогічних спеціальностей, особливо спеціальності 012 Дошкільна освіта, повинні володіти не тільки знаннями, вміннями і навичками творчої діяльності у відповідній галузі, а й уміти навчати інших, забезпечувати естетичне сприйняття дітьми дошкільного віку творів образотворчого мистецтва, образно розповідати про його різновиди і жанри, занурювати дошкільників у світ художніх образів, організовувати їх художню творчість.

Завдання підготовки сучасного фахівця в умовах вишу диктують необхідність підвищення ролі прояву особистісних якостей в освоєнні компетенцій. Участь студентів в творчому процесі дозволить створити основу для прояву активності, необхідної для підвищення ефективності освітнього процесу.

Ключові слова: компетентність, види та жанри образотворчого мистецтва, зображувальна діяльність дітей дошкільного віку, творчість, здібність.

Annotation

Fine art is an integral part of the spiritual life of the individual, it concentrates on the world around him in an artistic form, accumulates a rich aesthetic experience of mankind.

In accordance with modern social orders, the training of higher education specialists should be based on a methodological basis. Bachelors of pedagogical specialties, especially specialty 012 Preschool education, must have not only knowledge, skills and abilities of creative activity in the relevant field, but also be able to teach others, provide aesthetic perception of preschool children works of fine arts, figuratively tell about its varieties and genres, immerse preschoolers in the world of artistic images, organize their artistic creativity.

The task of training a modern specialist in the conditions of higher education dictates the need to increase the role of manifestation of personal qualities in the development of competencies. The participation of students in the creative process will create a basis for the activity necessary to increase the efficiency of the educational process.

Key words: competence, types and genres of fine arts, pictorial activity of preschool children, creativity, ability.

ВСТУП

Програма вивчення обов'язкової навчальної дисципліни «Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва» складена Лісовською Т. А. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ступеня бакалавра спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Предметом є процес оволодіння студентами знаннями з основ образотворчого мистецтва для дітей в Україні та світі; організація педагогом художньо-зображувальної діяльності дітей.

Міждисциплінарні зв'язки: теорія і методика музичного виховання, теорія і методика формування елементарних математичних уявлень, курсова робота з методик дошкільної освіти, навчальна практика, виробнича практика.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1.1. Мета навчальної дисципліни – оволодіти сучасними методами організації образотворчої діяльності дітей на різних етапах дошкільного дитинства.

1.2. Основними **завданнями** дисципліни є:

− ознайомлення з основними видами і жанрами образотворчого мистецтва, засобами їх художньої виразності;

− вивчення питань розвитку історії світового та українського образотворчого мистецтва;

− вивчення спеціальних досліджень, присвячених ознайомленню дошкільників з різними видами образотворчого мистецтва навчанню образотворчій діяльності.

− оволодіння знаннями про особливості розвитку у дітей дошкільного віку образотворчих здібностей і шляхи формування творчості в їх образотворчій діяльності;

− розвиток умінь виконувати мистецький аналіз творів образотворчого мистецтва і здійснювати їх відбір для дітей дошкільного віку, аналізувати дитячі образотворчі роботи;

− удосконалення художньо-зображувальних умінь спеціалістів в галузі малюнка, живопису, декоративних розписів, скульптури, аплікації, конструювання;

− навчити виготовляти різноманітні наочно-методичні посібники для дітей, складати конспекти занять з різних видів образотворчої діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН-1. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку

ПРН-05. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПРН-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПРН-07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПРН-09. Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний освітній простір закладу дошкільної освіти.

ПРН-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПРН-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПРН-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку

ПРН-22. Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

І. Загальнопредметні:

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність

його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку

предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

ІІ. Спеціальні (фахові).

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Образотворче мистецтво – специфічна форма відображення дійсності.

Тема 2. Види, форми та жанри образотворчого мистецтва.

Тема 3. Мистецтво живопису та графіки.

Тема 4. Мистецтво скульптури та архітектури.

Тема 5. Народне та декоративно-прикладне мистецтво. Дизайн. Види дизайну..

Тема 6. Становлення методики і керівництва образотворчою діяльністю дітей як науки. Види образотворчої діяльності.

Тема 7. Форми організації образотворчої діяльності.

Тема 8. Методи і прийоми педагогічного супроводження образотворчої діяльності.

Тема 9. Малювання – основний вид образотворчої діяльності дітей дошкільного віку. Види малювання.

Тема 10. Методика навчання дітей дошкільного віку аплікації.

Тема 11. Методика навчання ліпленню в закладі дошкільної освіти.

Тема 12. Конструювання – як вид образотворчого мистецтва дітей дошкільного віку.

Тема 13. Планування освітньої роботи з образотворчої діяльності в закладі дошкільної освіти.

3. Рекомендована література

1. Базовий компонент дошкільної освіти. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 29.01.21 р.)
2. Впевнений старт. Програма розвитку дітей старшого дошкільного вік (6-й рік життя). К., 2019. 46 с
3. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2009. 200с.
4. Дитина. Освітня програма для дітей від 3-х до 7 років. Науковий керівник проєкту: В.О. Огнев'юк, ректор Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філософських наук, професор, академік НАПН України. Авт. колектив: Г.В. Бєлєнька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна, К.І. Волинець та ін. К., 2020. 440 с.
5. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт». Тернопіль :Мандрівець, 2017. 104 с.
6. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур. Л.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. Підручник. За заг. ред. Г.В. Сухорукової. К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. 376 с.

Допоміжна

1. Дронова О.О. Дитячий малюнок як засіб збагачення педагогічної компетентності батьків // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки. Вип. 2. Глухів: ГДПУ, 2003. С. 45–50.

2. Дронова О.О., Мезіна О.О. Діагностика та корекція внутрішньосімейних стосунків засобами дитячого малюнка // Гуманізація навчально-виховного процесу: Зб. наук, праць. Вип. IX / Заг. ред. Л.Л. Льогенського, В.І. Сипченко. Слов'янськ, 2000. С. 126–130.

3. Крок за кроком в Україні : Посіб. для батьків дошкільнят та соціальних педагогів / Л. В. Артемова. О.І. Кульчицька, Н.М. Голота, Г.В. Сухорукова; Наук. ред. Л.В. Артемової; За заг. ред. С. Чередниченко. К.: 2003. 384 с.

4. Луцан Н.І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну : навчально-методичний посібник. Одеса: ПНЦ АПН України, 2007. 88с.

5. Лісовська Т.А. Методичні рекомендації до практичних занять з курсу «Художня праця та основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва» Миколаїв СПД Румянцева, 2020. 95с.

6. Образотворча діяльність. Старший вік. / М.Л. Кривоніс, О.Л. Дроботій. Х.: Вид-во «Ранок», 2017. 208 с.

7. Соняшникова палітра. Орієнтовне календарно-тематичне планування різних видів образотворчої діяльності дітей дошкільного віку / Заг. ред. Л. Калуської. Тернопіль :Мандрівець, 2016. 168 с.

8. Попова О. В. Становлення і розвиток інноваційних педагогічних ідей в Україні у XX ст. Х.: 2001. 255 с.

Інформаційні ресурси

1. https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/13programa-ditina-v-doshkilni-roki.pdf

2. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text

3. Базовий компонент дошкільної освіти // mon.gov.ua/images/files/doshkilnacerednya/.../bazov-komponent.doc

4. programa-vpevnenii-start-2017.

5. https://e-ranok.com.ua/upload/demo_54.pdf

6. Закон України «Про дошкільну освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання: тестування